

TÜRKİYE DOĞALGAZ DAĞITIM SEKTÖRÜ

Doğalgaz dağıtım sektörü 2003 yılından itibaren yaşadığı dönüşümü istikrarlı bir şekilde sürdürmektedir. Sektör oldukça kapsamlı düzenlemeler ve etkili denetim ile birlikte yakalamış olduğu ivmeyi devam ettirmektedir. 2020 yıl sonu itibarıyla 81 il ve 589 yerleşim yerine doğalgaz arzı sağlanmıştır. Dağıtım şirketlerinin genişleme yatırımları, finansman maliyetlerine bağlı olarak yıllar itibarıyla değişkenlik gösterebilmektedir. Her ne kadar yeni yatırımlar yıllar itibarıyla değişkenlik gösterse bile şirketler, EPDK tarafından belirlenmiş olan programlar kapsamında faaliyet göstermektedir. Doğalgazın konutlarda sağladığı konfor, diğer kaynaklara göre uygun fiyatlı olması ve daha az hava kirliliğine sebep olması talebi arttırmaktadır. 2020 yıl sonu itibarıyla 72 adet dağıtım bölgesi bulunmaktadır. Her dağıtım şirketinin kendi bölgesinde monopol olduğu yapı devam etmekte olup, sektörde üç grubun hakimiyeti devam etmektedir.

Sektörün toplam şebeke uzunluğu 2016 yılında 119 bin km iken 2020 yıl sonu itibarıyla 157 bin km'ye ulaşmıştır. Her yıl yeni bölgelere alt yapı şebekesi kurulmasıyla toplam şebeke uzunluğu 2016-2020 döneminde %31,9 artmıştır. 2020 yılındaki şebeke uzunluğu büyümesi önceki yıllar performansının kısmen gerisinde kalarak %6,5 olmuştur. Gaz dağıtım şirketleri 2020 yılında 400 milyon TL'si genişleme çalışmaları için olmak üzere 1,2 milyar TL'lik yatırım yapmış ve 39 yeni yerleşim yerine doğalgaz arzı gerçekleştirmiştir. Toplamda 67,9 milyon kişiye ulaşılan sektörde 54,8 milyon aktif kullanıcı bulunmaktadır. 2020 yıl sonu itibarıyla doğalgaz aboneleri sayısı bir milyon artarak 17,5 milyon adede yükselmiştir.

Gaz dağıtım şirketleri, ekonomik konjonktür ve iklim koşullarına göre değişen gaz tüketim miktarına bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. 2016-2020 döneminde ortalama 48,3 milyar metreküp gaz tüketimi olmuştur. 2018 ve 2019 yılında toplamda %16,6 düşen gaz tüketimi 2020 yılında %6,7 artarak 47,9 milyar metreküp olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu keskin düşüşte, 2018 yılında gaz ile elektrik üreten çevrim santrallerinin kullandığı gazın sübvansede edilmemeye başlanması etkili olmuştur. Oldukça yüksek hacimlerde gaz tüketen bu santrallerin kapasite kullanımını azaltması, ciro ve nakit akışı olarak gaz dağıtım şirketlerini olumsuz etkilemiştir. Ancak, gaz dağıtımında kademe farkından dolayı, yüksek gaz tüketiminde düşük sistem kullanım bedelleri söz konusudur. Böylelikle çevrim santrallerindeki gaz tüketim değişiklikleri, dağıtım şirketlerinin karlılığını ciddi şekilde aşındıran bir durum değildir. Dağıtım şirketlerinin en yüksek kar ettiği aboneler sistem kullanım bedelinin yüksek olduğu konut aboneleridir. Bu nedenle, yeni bağlantılar ile gaz kullanım sözleşmesi sayısının artması ve daha fazla konut tüketicisine ulaşmak için gerekli genişleme yatırımlarının yapılması önem arz etmektedir.

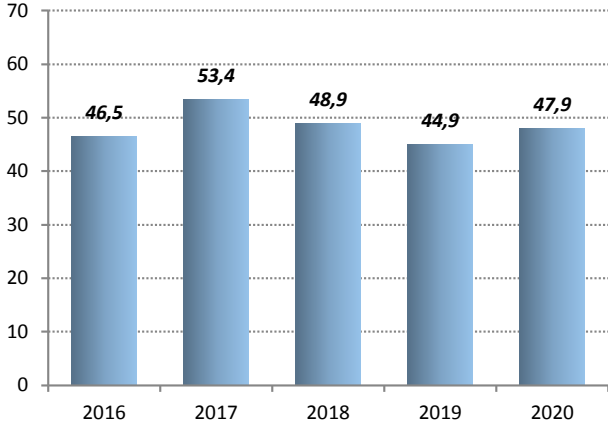
2020 yılında dağıtılan toplam doğalgazın %28,6'sı çevrim santrallerinde, %26,7'si sanayide ve %32,3'ü konutlarda tüketilmiştir. 2020 yılında kış aylarının nispeten soğuk geçmesi, yılın ikinci yarısından itibaren yaşanan kuraklıkla çevrim santrallerinin gaz tüketiminin yükselmesi ve genel olarak abone sayısındaki artış gaz tüketiminin artmasında etkili olmuştur. Hane başına tüketim 2020 yılında 964 metreküp olmuştur (2019; 984 metreküp). 2021 yıl sonunda gaz arzı sağlanan yerleşim sayısının 624'e çıkartılması planlanmaktadır.

Dağıtım şirketleri EPDK'nın belirlemiş olduğu tarifeye, dağıtımını yaptıkları gazdan metreküp başına getiri elde etmektedir. Dağıtım yapılan gazın miktarının düşmesi halinde, EPDK bu şirketlerin asgari gelir gereksinimini göz önünde bulundurarak tarife ayarlaması yapabilmektedir. Bunun yanında dağıtım şirketleri, karlılıklarını, operasyonel ve finansman maliyetlerini etkin yöneterek artırebilmektedirler.

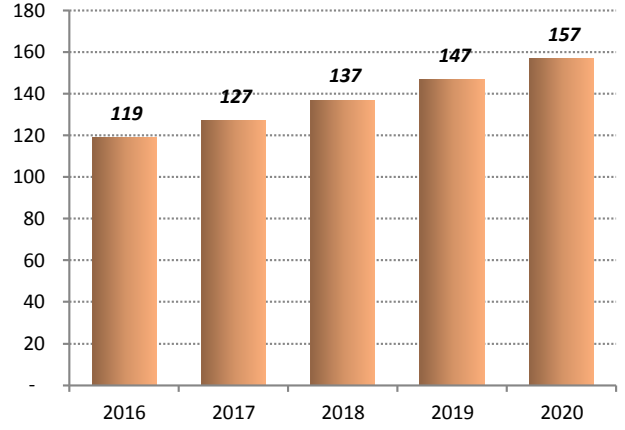
Doğalgazın tüketicilere ulaştırılmasında, dağıtım şirketlerinin payı her geçen yıl artmaya devam etmektedir. 2014 yılında tüketicilere ulaştırılan gazın %80'lik kısmı dağıtım şirketleri tarafından sağlanırken bu oran 2020 yılında %92 olmuştur. Bu oranın ilerleyen yıllarda yapılacak yatırımlara paralel bir şekilde artması beklenmektedir. Önümüzdeki dönemlerde de çevrim santrallerinin kapasite kullanımına bağlı olarak gaz tüketiminin dağılımı değişkenlik gösterecektir. 2017 yılında elektrik üretimi içerisinde doğalgazın payı %37,2 iken 2019 yılında %18,8'e kadar gerilemiş, ancak iklim şartlarının etkisiyle 2020 yılında %22,7'ye yükselmiştir. Döviz kurlarına bağlı olarak girdi maliyetleri ve iklim şartlarının çevrim santrallerinin faaliyetlerini dolayısıyla toplam gaz tüketimini şekillendirmeye devam etmesi olasıdır.

TÜRKİYE DOĞALGAZ DAĞITIM SEKTÖRÜ

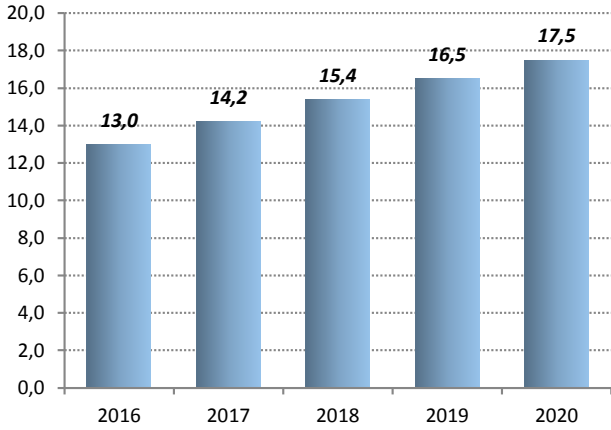
Şekil 1- Doğalgaz Tüketimi (Milyar m³)

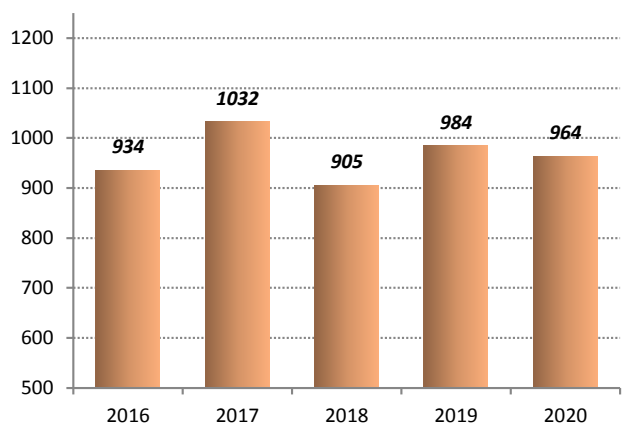
Şekil 2- Şebeke Uzunluğu (Bin Km)

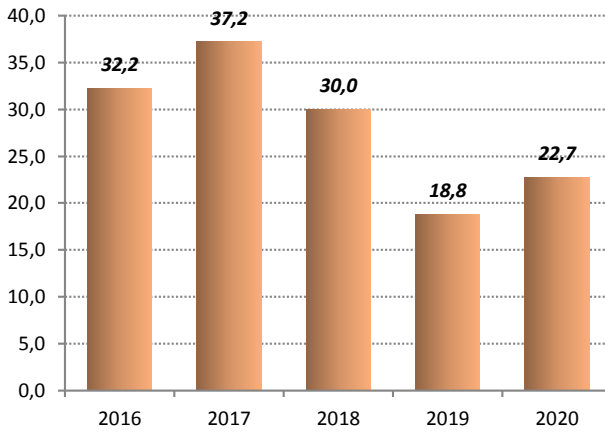
Şekil 3- Abone Sayısı (milyon adet)

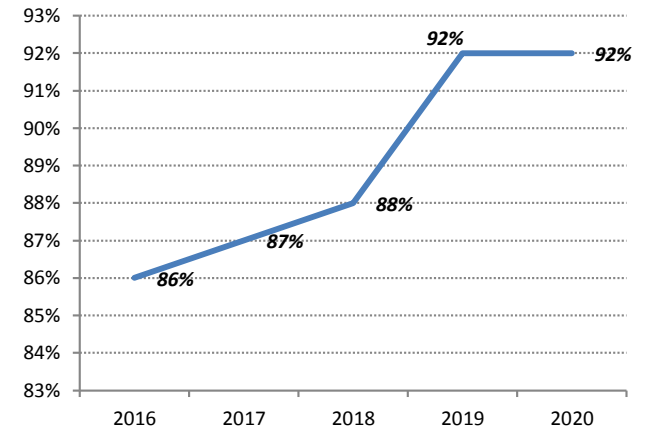
Şekil 4- Hane Başı Tüketim (m³)

Şekil 5- Elektrik Üretiminde Doğalgaz Payı (%)

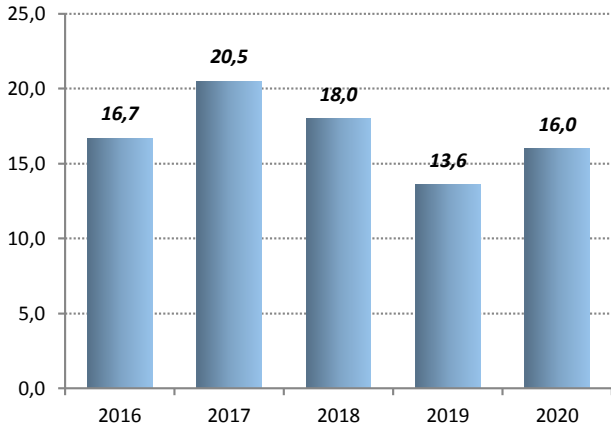

Şekil 6- Dağıtım Şirk.'nin Toplam Tüketimdeki Payı (%)

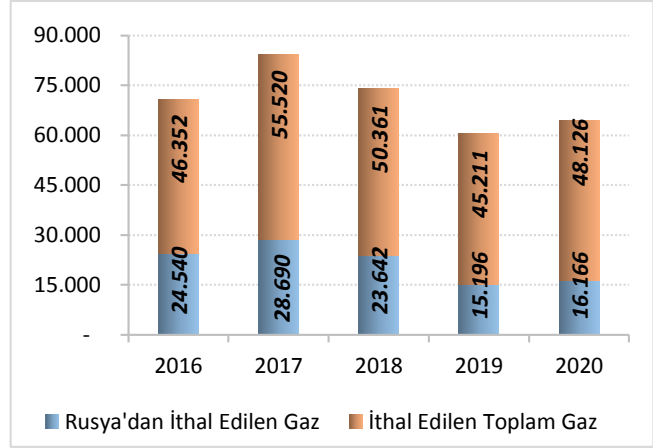

GÖSTERGELER

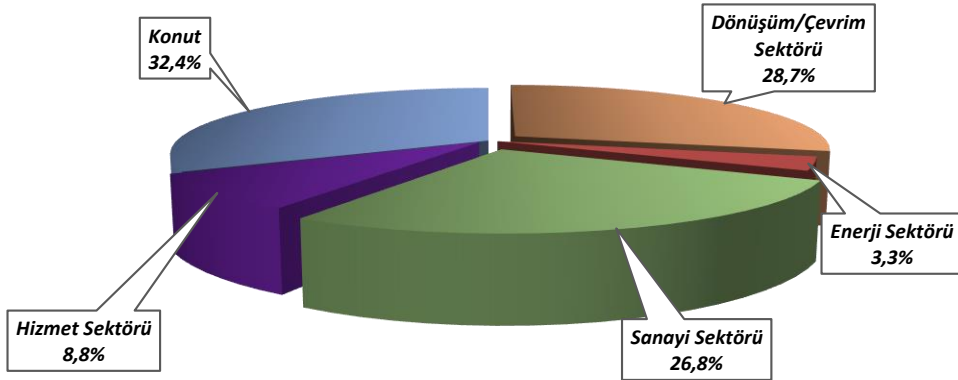
Şekil 7-Elektrik Üretimde Kullanılan Gaz (Milyar m³)

Şekil 8- İthal edilen Gaz (Milyar m³)

Şekil 9-Doğalgazın Kullanım Alanları (2020)

Kaynak: Gazbir, EPDK, TEİAŞ

İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.

Esentepe Mah. Büyükdere Cad. Müselles Sok. Onur İş Merkezi No:1/2
Şişli / İSTANBUL

Tel: 0212 272 01 44

Fax: 0212 257 54 85

Mazlum Eraslan – Kredi Derecelendirme Uzmanı

mazlum@turkrating.com

Bu rapordaki bilgiler ve yorumlar, kamuya açık, güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan temin edilen bilgilerden derlenmiştir. Bununla beraber, bu raporda geçen bilgilerin kullanılması veya bu raporun yararlandığı kaynaklardaki hata ve eksikliklerden doğan bilgilerin kullanılması sonucunda yatırımcıların uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. sorumlu tutulamaz. Bu raporlar hiçbir şekilde menkul kıymetlerin alımı veya satımı konusunda tavsiye olarak yorumlanmamalıdır. Kullanan ancak kendi bilgi, inisiyatif ve değerlendirmesi ile hareket edecektir.
